

250470

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ท้องบึงระพาน
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางสะพานวิทยา
อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

A Development of Local Curriculum About Thong Bangsaphan
for Mathayomsuksa 6 Student of Bangsaphan Wittaya School,
Ampher Bangsaphan in Prachuap Khiri Khan Province.

รุ่งรती เทพนอม

Rungratee Thepnom

วิทยานิพนธ์หลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
Master of Education Thesis in Curriculum and Instruction
Phetchaburi Rajabhat University

2553

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

250470

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ทองบางสะพาน
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางสะพานวิทยา
อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

**A Development of Local Curriculum About Thong Bangsaphan
for Mathayomsuksa 6 Student of Bangsaphan Wittaya School,
Ampher Bangsaphan in Prachuap Khiri Khan Province.**

รุ่งรตี เทพนม

Rungratee Thepnom

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Master of Education Thesis in Curriculum and Instruction

Phetchaburi Rajabhat University

2553

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ชื่อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ทองบางสะพาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 โรงเรียนบางสะพานวิทยา อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัย นางรุ่งรดี
เทพนม สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน พ.ศ. 2553

บทคัดย่อ

250470

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ทองบางสะพาน
2) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ทองบางสะพาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน
บางสะพานวิทยา อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนบางสะพานวิทยา จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
1) แบบสัมภาษณ์ 2 ฉบับ คือ (1) แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ และ (2) แบบ
สัมภาษณ์กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้นำชุมชน และ 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น มี 6 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล
สารสนเทศของชุมชน ปัญหา และสิ่งที่ควรพัฒนา 4 ด้าน 2) จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง
ทองบางสะพาน 3) จัดทำโครงสร้างสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น 4) ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร
ท้องถิ่น 5) ทดลองใช้และประเมินหลักสูตร และ 6) ปรับปรุงและแก้ไข การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง ทองบางสะพาน แบ่งเนื้อหาเป็น 6 ประเด็น คือ 1) ตำนาน
ทองบางสะพาน 2) ภูมิศาสตร์แหล่งแร่ทองคำบางสะพาน 3) ธรณีวิทยาแหล่งแร่ทองคำบางสะพาน
4) การขุดหาแร่ทองคำบางสะพาน 5) วัฒนธรรมและวิถีชีวิตนักขุดทองบ้านป่าร้อน และ 6) การ
อนุรักษ์และพัฒนาแหล่งแร่ทองคำบางสะพาน

2. หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ทองบางสะพาน ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรท้องถิ่น สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น คำอธิบายรายวิชา
หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 6 หน่วยการเรียนรู้ เวลาเรียน 20 ชั่วโมง ผลการทดลองใช้หลักสูตร
นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หลังเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01 ผลการประเมินหลักสูตร ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความเห็นด้วยและสนับสนุนให้มีการ
จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ทองบางสะพานอย่างต่อเนื่อง

Thesis Title: A Development of Local Curriculum About Tong Bangsaphan for Mathayomsuksa 6 Students of Bangsaphan Wittaya School Ampher Bangsaphan in Prachuap Khiri Khan Province. **Researcher:** Mrs. Rungratee Thepnom **Major:** Curriculum and Instruction **Year:** 2010

Abstract

250470

The purposes of this research were: 1) to study the creation of local knowledge about Tong Bangsaphan Ampher Bangsaphan in Prachuap Khiri Khan Province and 2) to develop a local curriculum about Tong Bangsaphan for Mathayomsuksa 6/2 students of Bangsaphan Wittaya School in the academic year 2009. The target groups were students in Mathayomsuksa 6/2 of Bangsaphan Wittaya School with 30 students. The research instruments were 2 kinds of interview schedules for administrators and academic teachers. Moreover, there were interview schedules for committee of basic educational school and community leader and achievement test. The process of local curriculum development included 6 stages: 1) explore and analyze data and information, problems and 4 things of the community that should be improved 2) provide the local curriculum titled "Tong Bangsaphan" 3) prepare the structure of local curriculum 4) inspect the quality of the local curriculum 5) prove and evaluate the local curriculum and 6) improve and edit. Data were analyzed by mean, standard deviation and t-test.

The results of the research were:

1. The local knowledge about Tong Bangsaphan contained 6 chapters including: chapter 1 the legend of Tong Bangsaphan, chapter 2 the geography of gold in Tong Bangsaphan, chapter 3 the geology of gold in Tong Bangsaphan, chapter 4 gold mining in Tong Bangsaphan, chapter 5 culture and way for life of gold miner at Ban Pa Ron and chapter 6 the conservation and development of gold resource in Bangsaphan.

2. The structure of local curriculum titled "Tong Bangsaphan" included vision, mission, desirable characteristics, structure of knowledge, analysis of learning standard, integration, expected result, course description, unit of curriculum and lesson plan. This local curriculum provided 6 units within 20 hours. The results of curriculum trail presented that the achievement before and after learning were statistically significant different at .01. All concerned officers agreed to support the activity of local curriculum about "Tong Bangsaphan" continually.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์นิภา เพชรสม รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา บุญส่ง ประธานและกรรมการ ที่ปรึกษา ซึ่งคอยแนะนำแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จ ด้วยความเรียบร้อย ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ และ

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบได้แก่ รองศาสตราสุเทพ ลิ้มอรุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมาลี งามสมบัติ รองศาสตราจารย์นิภา เพชรสม รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา บุญส่ง ดร. ไพรัช มณีโชติ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 นางเบญจวรรณ ศรีเจริญ ผู้อำนวยการสาขาวิทยาศาสตร์มัธยมศึกษา สถาบัน ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นกรรมการร่วมในการสอบปากเปล่าและช่วยแนะนำ แก้ไขให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการเครือข่าย ผู้ปกครองโรงเรียนบางสะพานวิทยา ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ให้ความ ร่วมมือในการให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ ทั้งร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ร่วมประเมินผล จนทำ ให้การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ทองบางสะพาน สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ประโยชน์อันเนื่องมาจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาแด่พระคุณบิดา มารดา บูรณาจารย์ ที่ได้ให้โอกาสให้ผู้วิจัยมีวันนี้ และขอมอบเพื่อเป็นเครื่องหมายแห่งความเพียร พยายามสำหรับผู้ที่ยกย่องให้กำลังใจทุกท่าน

รุ่งรติ เทพนม

พฤศจิกายน 2553

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	(3)
Abstract	(4)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
สารบัญตาราง	(8)
สารบัญภาพประกอบ	(9)
บทที่	
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ของการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร	8
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	9
หลักสูตรสถานศึกษา.....	15
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	27
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์.....	38
บริบทชุมชนและโรงเรียนบางสะพานวิทยา	63
ตอนที่ 1 อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.....	63
ตอนที่ 2 บริบทชุมชนบ้านปาร์อน	70
ตอนที่ 3 บริบทโรงเรียนบางสะพานวิทยา	79
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	89
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	93
พื้นที่ทำการศึกษาและกลุ่มเป้าหมาย.....	93
ขั้นตอนการวิจัย.....	93

	กรอบแนวการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ทองบางสะพาน.....	120
บทที่ 4	ผลการวิจัย	122
	ผลการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่องทองบางสะพาน	122
	ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	122
	โครงสร้างหลักสูตรท้องถิ่น.....	122
	ผลการประเมินหลักสูตร.....	123
บทที่ 5	สรุปผล อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	128
	สรุปผลการวิจัย	128
	การอภิปรายผลการวิจัย	129
	ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	133
	ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	133
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	133
บรรณานุกรม	134
ภาคผนวก	138
	ผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ และบุคคลภูมิปัญญาท้องถิ่น	139
	ผนวก ข เอกสารประกอบหลักสูตร.....	156
	ผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	385
	ผนวก ง ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	400
	ผนวก จ ภาพกิจกรรมการศึกษาภาคสนาม.....	412
ประวัติผู้วิจัย		416

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	14
2.2	เขตการปกครองอำเภอบางสะพาน.....	65
2.3	ข้อมูลจำนวนประชากรและพื้นที่ปี พ.ศ. 2550.....	67
2.4	ข้อมูลอาคารสถานที่โรงเรียนบางสะพานวิทยา.....	82
2.5	ข้อมูลห้องเรียนโรงเรียนบางสะพานวิทยา.....	83
2.6	ข้อมูลบุคลากรโรงเรียนบางสะพานวิทยา.....	83
2.7	ข้อมูลนักเรียนโรงเรียนบางสะพานวิทยา.....	84
3.1	การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ท้องบางสะพานสำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางสะพานวิทยา	97
3.2	กำหนดสาระการเรียนรู้จากผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	105
3.3	หน่วยการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง ท้องบางสะพานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6....	108
3.4	วิธีการ เครื่องมือ และเกณฑ์การผ่านการวัดผลประเมินผล.....	113
3.5	วิเคราะห์เนื้อหาและพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ต้องการวัด	115
4.1	เปรียบเทียบความแตกต่างของผลคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วย t-test	123
4.2	การดำเนินการปรับปรุงหลังการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง ท้องบางสะพาน	126

สารบัญญภาพประกอบ

ภาพที่		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2.1	แผนภูมิแนวทางการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	37
2.2	แผนภูมิวัฏจักรการสืบเสาะหาความรู้.....	53
2.3	แผนภูมิกระบวนการแก้ปัญหา.....	55
2.4	แนวคิดหลักของการเรียนรู้แบบ cooperative learning.....	57
2.5	แผนที่แสดงอาณาเขตอำเภอบางสะพาน.....	64
2.6	ลักษณะภูมิประเทศของอำเภอบางสะพาน.....	66
2.7	แผนที่หมู่ 6 บ้านป่าร้อน.....	71
2.8	แผนผังสังเขปบริเวณโรงเรียนบางสะพานวิทยา.....	79
3.1	แผนภาพการบูรณาการผลการเรียนรู้ที่คาดหวังกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ,กลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่ เกี่ยวข้องกับ เรื่องทองบางสะพาน	106
3.2	กรอบแนวการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ทองบางสะพานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย โรงเรียนบางสะพานวิทยา.....	120